

Obsah

Předmluva	7
Úvodem – Židovský král	9
<i>Kniha Jéhošua</i>	
1. Jéhošua bin Nun, generál s Tórou	14
2. Jericho, Aj a Givon, tři kroky vpřed	22
3. Dobytí a rozdělení země, od zázraků k realitě	30
<i>Kniha Soudců (Šoftim)</i>	
4. Tvrdý pád na zem	38
5. Ženy v hlavní roli	44
6. Gidonův meč a Avimelechovo trní	50
7. Jiftachův slib a Šimšonovy vlasy	58
8. Černočerná tma hříchu	68
<i>Kniha Šmuelova</i>	
9. Šmuel – otec proroků	76
10. Šaul ben Kiš, o hlavu výš	82
11. Šaul a David	92
12. Král David	102
13. Hřích a trest	116
Slovník pojmů	131
Užitá literatura a citovaní autoři	139
Hebrejské a české přepisy biblických jmen	140

Dobytí a rozdělení země, od zázraků k realitě

אָז וַדָּבַר הַזְשׁוּעַ לַיהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת-הָאָמְרִי לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל;
וַיֹּאמֶר לַעֲנֵנִי יִשְׂרָאֵל שְׂמֵשׁ בַּגְּבֻעוֹן דָּוִם וְיָרַח בְּעַמְקֵי אֶזְלוֹן
וַיִּדְם הַשְּׂמֵשׁ וְיָרַח עִמָּד עַד-יָקָם גּוֹי אֲבִיבֵי הַלֵּא-הִיא כְּתוּבָה עַל-סֵפֶר
הַיָּשָׁר; וַיַּעֲמֵד הַשְּׂמֵשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא-אָחַץ לְבוֹא בַּיּוֹם תָּמִיד
וְלֹא הָיָה כַּיּוֹם הַהוּא לִפְנֵינוּ וְאֲחֲרָיו לְשִׁמְעַע יְהוָה בְּקוֹל
אִישׁ: כִּי יְהוָה נִלְחֵם לְיִשְׂרָאֵל

Zrada se trestá a za velezradu v době války není jiného trestu než smrti. Kenaánští králové sebrali veliké vojsko, aby se místo na Jehošuu vrhli na proradné Givonské. A ti se beze studu obrátili na svého nového spojence, kterého před několika dny podvedli – na Izraelity. Jehošuuovo tvrdohlavé lpění na daném slově mu paradoxně obratem přineslo obrovskou výhodu. Hlavní představitelé jižního společenství – jeruzalémský, chevronský, jarmutský, lachišský a eglonský král se vypravili na trestnou výpravu, a místo aby Židé museli dobývat silně opevněná města, vyšel jim nepřítel sám vstříc. Rozhodlo se v jediné bitvě a dobývání země byla vedeno pod hlavičkou obrany Givonských.

Pět mocných králů oblehlo město Givon, které vyslalo k Jehošuuovi posly s prosbou: „Neopouštějte své otroky.“ Jehošua tedy vytáhl z Gilgalu s celým svým vojskem, rychlým nočním pochodem překvapil nepřítele a uštědřil mu před Givonem zdrcující porážku. Izraelité pak pronásledovali rozprášené Kenaánce až do Azeky a Bůh na ně metal z nebes krupobití. A Jehošua prosil Boha: „Ať se zastaví slunce v Givonu a měsíc v údolí Ajalon (ŠEMES BEGIVON DOM VEJAREACH BEEMEK AJALON).“ A nikdy předtím ani potom nebylo takového dne, protože Bůh bojoval za Izrael.

Ruku v ruce se zcela profánním začátkem bitvy se paralelně odvíjel unikátní zázrak pozdržení západu slunce a nebeské bombardování Kenaánců, ať už z nebe padaly kroupy nebo skutečné ka-

meny. Opět se tak spojili dva činitelé – člověk a Bůh, opět se nám ukazuje Jehošua jako voják s mečem a Tórou. Doba zázraků však pomalu končila. Po rozhodujícím vítězství u Givonu izraelská armáda rychle dobyla všechna jižní města a vrátila se zpět do hlavního tábora v Gilgalu. Liga severu reagovala podobně jako králové jižního společenství – shromáždila mohutné vojsko a vytáhla do pole. A příběh se v podstatě zopakoval. Jehošua Kenaánce opět překvapil, když je po rychlém přesunu znenadání přepadl a rozprášil. Kenaáncům nepomohlo ani nasazení tehdy nejmocnější zbraně – koňmi tažených válečných vozů (dodaných zřejmě z Egypta). Po vítězné bitvě nechal Jehošua na Boží příkaz vozy zničit jako symbolický důkaz plné důvěry v Boží řízení. Izraelci pak začali postupně dobývat severní kenaánská města. Výčet všech jednatřiceti poražených králů je obsažen ve větách J 12:9–24.

Mohlo by se zdát, že země je prakticky dobyta, ale k našemu nemalému překvapení po těchto dvou rychlých úderech následovalo sedm dlouhých let postupného ovládnutí území. Rychle porazit jádro nepřátelských sil bylo tedy i tehdy snazší než dostat celé hornaté území pod kontrolu a zlomit odpor rozdrobených zbytků poražených armád. I při čtení dalšího textu musíme zpozornět. Jehošua bin Nun se jistě pustil do díla s velkým elánem bez ohledu na všechny myslitelné obtíže permanentní války se všemi kolem, ale dříve než dokončil svůj úkol, dostihlo ho stáří.

(J 13:1) Jehošua zestárl a Bůh mu řekl: „Zestárl jsi a ještě mnoho země zůstalo, aby byla získána.“

Podíváme-li se na mapu, zjistíme, že ona HAAREC HANIŠARET (zbývající země) představovala dva poměrně velké územní celky – pobřežní pásmo jižně od města Jafo (Pelištea), na severu Libanon a Chermon. Přesto Bůh Jehošuu pověřil rozdělením země (J 13:7). Situace tedy byla od ideálu dál, než by se nám mohlo zdát. Kenaánci byli sice poraženi, Izraelci opanovali jádro země, ale čekalo je ještě mnoho obtíží. I v knize Soudců se dočkáme tvrdých střetů s opět vládnoucími Kenaánci (příběh Baraka a Dvory) a poslední kenaánské město – Jeruzalém – dobude až král David v polovině knihy Šmuelovy. Rozdělení země mezi kmeny však časově spadá do závěrečné fáze Jehošuovy „vlády“. Důvod je zřejmý – Jehošua bin Nun představuje jednoznačně vůdce celonárodního, nikoli kmenového. Země Izrael patří celku Izraele a Jehošuova smrt

přinese éru silné kmenové autonomie, charakterizované značným oslabením národní jednoty. Proto si Bůh přál, aby zemi rozdělil ještě Jehošua.

וְאֵלֶּה אֲשֶׁר-נָחֲלוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר נָחֲלוּ אוֹתָם אֶלְעָזָר
הַכֹּהֵן וַיהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן וְרָאשֵׁי אֲבוֹת הַמִּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּגֹרֶל נִחְלָתָם כְּאֲשֶׁר צָנָה יְהוָה בְּיַד-מֹשֶׁה לְתַשְׁעַת הַמִּטּוֹת וְחָצִי הַמִּטָּה
כִּי-נָתַן מֹשֶׁה נִחְלַת שְׁנֵי הַמִּטּוֹת וְחָצִי הַמִּטָּה מֵעֵבֶר
לְיַרְדֵּן ; וְלָלוּיִם לֹא-נָתַן נִחְלָה בְּתוֹכָם
כִּי-הָיוּ בְנֵי-יוֹסֵף שְׁנֵי מִטּוֹת מִנִּשְׁה וְאֶפְרַיִם ; וְלֹא-נָתַן חֶלֶק לָלוּיִם
בְּאֶרֶץ כִּי אִם-עָרִים לְשִׁבְתָּ וּמִגְדָּשֵׁיהֶם לְמִקְנֵיהֶם וּלְקִנְיָנָם
כְּאֲשֶׁר צָנָה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה כֹּן עָשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל ; וַיִּחְלְקוּ אֶת-הָאָרֶץ

Rozdělení země

Rozdělení Zaslíbené země mezi jednotlivé kmeny Izraele dominuje druhé půlce knihy Jehošua (kapitoly 13–21). Kmenové hranice a získaná území jsou popsány s detailní pečlivostí. Bylo to nutné, protože biblický Izrael byl národem sedláků, pro něž má „grunt“ prakticky neměřitelnou hodnotu. Jednotlivým podílům země se věnoval již praotec Jákob, když se kolem jeho smrtelného lože shromáždily jeho děti, a věnoval se jim ve svém závěrečném požehnání kmenům i Moše. Celé dělení země můžeme rozdělit do několika fází:

- Ještě Moše přidělil kmenům Reuven (Rúben), Gad a půlce kmene Menaše (Manases) území na východ od Jordánu pod podmínkou, že pomohou ostatním s dobýváním Kenaánu. Tyto kmeny si vybraly území poražených králů Sichona a Oga, protože se jim jako pastýřům velmi líbilo a zdálo se jim vhodné pro jejich četná stáda. (Podle midraše po přechodu Jordánu dost litovali.)
- Nejaktivnější kmeny Jehuda (Juda) a Josef se rozhodly, že si samy vyberou a vlastními silami obsadí vhodné území. Oba kmeny měly totiž nárok na odměnu za věrnost svých předáků (Kalev a Jehošua) v době Mošeho průzkumu země. Ne náhodou představovaly právě tyto dva kmeny i v budoucnu nejvýznamnější sílu v národě a po rozdělení Šalomounova království se každý z nich stal vůdčí silou nástupnických států – Judska a severního Izraele. Popis jejich zisků je také nejpodrobnější. Kalev se odvolal na slib, který mu dal Moše

(J 14:6–15), a přihlásil se o oblast města Chevronu, strategické křižovatky jižního Izraele, města, ve kterém byli pohřbeni praotcové a pramatky.

- Josefovy kmeny – Efraim a zbylá půlka kmene Menaše – měly již od Jáкова přislíbeno město Šchem, a tak si vybraly pás země táhnoucí se od Jordánu až ke Středozemnímu moři. (O tom, že byl Jehošua spravedlivý a nesobecký vůdce, svědčí i stížnost „jeho“ Josefovců, kteří si přáli získat více, na což jim Jehošua suše odpověděl, že mají dost sil, aby vypudili Kenaánce a osídlili zalesněné hory.) Že i zde byl mezi přáním a skutečností značný rozpor, dokládají postupně věty J 15:63, 16:10, 17:12–13, 17:16, z nichž vyplývá, že Jehuda a Josefovy kmeny nebyly schopné Kenaánce zcela vytlačit a v některých oblastech je jen zpoplatnily.
- Teprve po uplatnění přednostního práva Jehudy a Josefa se dočkaly i ostatní kmeny. Jehošua nechal lid shromáždit do Šíla, v centru kmene Efraim, kde byl umístěn Miškan a kde s pomocí velekněze Elazara a knížat rozlosoval zbylé území mezi sedm kmenů.
 - Binjamim (Benjamín) se vklínil mezi svého bratra Josefa a svého ochránce Jehudu.
 - Šimon (Šimeón) získal území uprostřed Jehudova podílu.
 - Zevulunovi (Zabulónovi) a Jissacharovi (Isacharovi) připadlo území na sever od Menašeho.
 - Ašerovcům a Naftaliovcům připadlo území na sever od Zevuluna a Jissachara.
 - Kmenu Dan bylo přiděleno území kolem přístavu Jafo, ale nebyl s to ho plně ovládnout (z toho je zřejmé, že se každý začal starat sám o sebe), a tak se část kmene přesunula na sever k pramenům Jordánu.
- Teprve na závěr, jako správný vůdce, získal svůj pozemek sám Jehošua. V Efraimských horách asi čtrnáct kilometrů od dnešního Ramaláhu si zbudoval město Timnat Serach.
- Jak vyplývá z předchozího přehledu, Levité nezískali žádné souvislé území, protože jejich úkolem byla starost o Miškan. K usídlení jim Jehošua vylosoval čtyřicet osm měst.
- Až v tuto chvíli se mohli muži kmenů Reuven, Gad a Menaše vrátit za Jordán.